

# 8. ENFÂL SÛRESİ

*Medîne döneminde, hicretin ikinci yılında meydana gelen Bedir savaşından hemen sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayette geçen “enfâl: ganîmetler” kelimesinden almıştır. 75 ayettir.*

## ***Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!***

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imın adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

**I. Ey Muhammed! Sana, düşmanla savaşarak ele geçirilen silah, mal ve erzak gibi ganîmetlerin kime ait olduğunu soruyorlar.** Üstelik bu konuda, yersiz ve kırııcı tartışmalara girişiyorlar: Bazı müminler, savaşta ele geçirdikleri ganîmetin kendilerine ait olduğunu ileri sürerken, —ki İslâm öncesi uygulama böyleydi— ganîmet toplamak

yerine, kaçmaya başlayan düşmanı takip eden veya Allah'ın Elçisini koruyan diğer müminler, haklı olarak bunda kendilerinin de pay sahibi olduğunu iddia ediyorlar. **De ki:** “Her konuda olduğu gibi, **ganîmetler** hakkında da hüküm verme yetkisi **Allah’a ve O’nun hükümlerini size ileten bir elçi** olarak **Peygambere aittir**. Yani ganîmet, onu ele geçiren savaşçıya değil, kamuya ait bir maldır ve onun nasıl pay edileceğini Allah kırk birinci ayette bildirilecektir. **O hâlde, Allah’tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın; dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının, aranızdaki ilişkileri iyileştirip geliştirmeye çalışın ve gerçekten inanan kimseler iseniz, Allah’a ve Elçisine** kayıtsız şartsız **itaat edin!**

**2. Gerçek müminler ancak o kimselerdir ki, Allah’ın adı anıldığı zaman yürekleri** korku ve heyecanla **ürperir, kendilerine Allah’ın ayetleri okunduğu zaman, bu onların inancını pekiştirirerek artırır ve onlar, yalnızca Rab’lerine dayanıp güvenirler.**

**3. Onlar ki,** Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** —ona gereken dikkat ve özeni göstererek, dosdoğru ve aksatmadan— **kırlarlar ve kendilerine bağışladığımız nîmetlerden** bir kısmını, toplum yararına fedâkârca paylaşarak Allah için yoksullara **harcırlar**.

**4. İşte gerçek anlamda inanmış olanlar, bunlardır. İşte onlar, Rab’leri katında en yüksek derecelere erişecek,** ufak tefek kusurları affedilerek **bağışlanacak ve en kıymetli nîmetlere kavuşacaklardır.** Bu muhteşem nîmetlerin yanında dünya malının, savaş ganîmetlerinin ne değeri olabilir? O hâlde, ganîmetlerin size Allah tarafından fazladan ve peşin olarak lütfedilmiş bir hediye olduğunu unutmamalısınız, Allah’ın rızasını kazanmak ve böylece âhiret nîmetlerini elde etmek için çaba göstermelisiniz. Hiç kuşkunuz olmasın, nihâî zafer, kesinlikle inananların olacaktır! İşte buna çarpıcı bir örnek; Bedir Savaşı:

Hicretin ikinci yılında, yani mîlâdî 624’de, Mekke

müşrikleri, Medîne'de oluşan İslâm toplumunu imhâ etmek amacıyla kapsamlı bir saldırı yapmaya karar vermişlerdi. Bunun için de, tüm gelirini bu savaş için harcamak üzere, ortaklaşa hazırladıkları büyük bir ticâret kervanını Ebû Süfyan komutasında Sûriye'ye gönderdiler. Kervan, dönüş yolculuğunda Medîne yakınlarından geçecekti. Bunu haber alan Allah'ın Elçisi, kervanı ele geçirmek üzere, 313 kişilik küçük bir askerî birlikle harekete geçti. Çünkü bu kervan, yurtlarından sürülen Müslümanların geride bıraktıkları tüm mal varlığına el koyan müşriklere aitti. Bu arada, Ebû Süfyan'ın acil yardım çağrısını alan bin kişilik tam teçhizatlı Kureyş ordusu, kervanı kurtarmak amacıyla Mekke'den yola çıkmıştı. Bunun üzerine Rasul-ü Ekrem, Allah'tan aldığı emir uyarınca, kervanı ele geçirmekten vazgeçip bu güçlü orduyla savaşmak üzere Bedir vadisine doğru yöneldi. Hz. Peygamberin arkadaşları, böyle bir savaş için hazırlıklı değillerdi. İçlerinden, kendilerinin en az üç katı olan tam teçhizatlı bir orduyla savaşa girmekten çekinenler vardı. Fakat önde gelen Müslümanlar, Allah'a ve Elçisine sonsuz güven

duyduklarını ve ölünceye kadar Peygamberin izinden ayrılmayacaklarını söyleyerek tüm tereddütleri bertaraf ettiler. Böylece iki ordu, Bedir’de karşı karşıya geldi ve Allah’ın yardımıyla, Müslümanlar Kureyş ordusunu tamamen bozguna uğratarak büyük bir zafer kazandılar. Müşriklerden yetmiş tanesi öldürüldü, bir o kadarı da esir alındı.

İşte Bedir savaşı öncesinde de, tıpkı ganîmetler konusunda olduğu gibi, yersiz itirazlar ve tartışmalar yaşanmıştı:

**5. Nitekim Rabb’in, hak uğrunda seni Bedir savaşı için evinden çıkardığı zaman da, müminlerden bir bölümü bundan hiç hoşlanmamıştı.**

**6. Oysa kervana saldırmaktan vazgeçip Kureyş’in güçlü ordusuna doğru yönelmenizi size emreden, Allah’tan başkası değildi. Bunun böyle olduğuna dâir hakîkat tamamen ortaya çıkmış olmasına rağmen, müşriklerle savaşmayı tehlikeli görerek, sanki göz göre göre ölüme gidiyorlarmış**

**gibi, hâlâ o konuda sizinle tartışıyorlardı.**

**7. Hani Allah, bu iki topluluktan birinin —ya Kureyş ordusunun, ya da kervanın— elinize geçeceğini Peygambere müjdeleyerek size söz vermişti fakat siz, tehlikeye atılmaktan çekiniyordunuz. Güçlü Kureyş ordusunu bozguna uğratıp muhteşem bir zafer kazanmak yerine, kuvvetsiz olan kervanı ele geçirmek istiyordunuz. Oysa Allah, buyruklarıyla hakkı —yani hak ve adâlet prensiplerine dayanan ve hakîkatin ta kendisi olan bu dîni— yeryüzünde egemen kılmak ve hakkın karşısında duran zâlimleri bozguna uğratarak kâfirlerin kökünü kazımak istiyordu.**

**8. Allah zalimlerle savaşmanızı emrediyordu ki, —suçlular kahrından çatlasalar da— hakîkati yeryüzünde egemen kılsın ve inkâr, zulüm, haksızlık temeline dayanan sistemleri, yani bâtılı ortadan kaldırsın.**

**9. Hani siz, en güçlü silahlarla donanmış**

düşman ordusuna karşı **Rabb'inizden yardım istiyordunuz; O da bunun üzerine, "Ben, birbiri ardınca yeryüzüne inecek olan bin melek ile size elbette yardım edeceğim!" diye duânıza cevap vermişti.**

Aslında bu vasıfları taşıyan kahramanların, meleklerin desteğine bile ihtiyacı yoktu. Nitekim:

**10. Allah bunu, sadece, size ilâhî bir müjde olsun ve bu sayede kalpleriniz huzura kavuşsun diye yapmıştı. Yoksa zafer ve yardım meleklerden değil, yalnız Allah katındandır. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

Hani Bedir savaşında susuz kalmış, abdest ve gusül için bile su bulamaz hale gelmiştiniz. Ayrıca, bulunduğunuz yer kumluk olduğu için ayaklarınız kuma gömülüyor, yürümekte zorluk çekiyordunuz. Şeytan bunları fırsat bilerek sizi tam korku ve ümitsizliğe düşürmek üzereydi ki;

**11. İşte o zaman Allah, kendi katından**

gelen ve tüm korkuları, endişeleri kalbinizden söküp atan **bir cesâret ve güven duygusu olarak**, iliklerinize işleyen bir iç huzuru, ruhunuzu okşayan tatlı **bir uyku ile sizi** dalga dalga sarıp **bürüyordu**. Ardından da, **gökten üzerinize**, sağanak sağanak boşanarak hem susuzluğunuzu gideren, hem de kumluk araziye pekiştirerek harekete elverişli hâle getiren beklenmedik **bir yağmur yağdırmıştı ki, böylece sizi** bedensel ve ruhsal kirlerden arındırarak **tertemiz kılsın, şeytanın** susuzluktan perişan olacağınız yolundaki **kirli vesveselerini sizden gidersin, kalplerinizi** güçlendirip birbirine **bağlasın ve ayaklarınıza yere sağlam bastırsın**.

**12. Hani Rabb'in, meleklere diyordu ki:** “**Kuşkusuz ben, sizinle beraberim; o hâlde, inananların** cesâretini artırarak, düşman karşısın da **dimdik ayakta kalmalarını sağlayın! Ben, sizleri göndererek kâfirlerin yüreğine korku salacağım; öyleyse, vurun kılıçlarınızla o zâlimlerin boyunlarına, doğrayın onların bütün parmaklarını!”**



**13. Çünkü onlar, Allah'a ve E İçisine başkaldırdılar; her kim de Allah'a ve E İçisine başkaldıracak olursa, bilsin ki, Allah'ın cezalandırması çok çetindir!**

**14. İşte, zâlimlerin dünyadaki cezası budur! Ey zâlimler, şimdilik onu tadın bakalım! Fakat asıl cezayı cehennemde çekeceksiniz: Hakikati inkâr edenler için, ateş azâbı var!**

**15. Ey iman edenler! Kâfirlerle savaş meydanında toplu hâlde karşılaştığınız zaman, —sizin iki katınızdan fazla olmadıkları sürece— sakın korkup kaçarak onlara arkanızı dönmeyin!**

**16. Zira düşmanla göğüs göğse çarpıştığınız öyle bir günde, —taktik gereği çekilip tekrar saldırmak amacıyla plânlı ve kontrollü bir şekilde bir tarafa çekilenler veya mevzi değiştirip bir başka bölüğe katılanlar hariç— her kim dağılarak arkasını dönüp kaçacak olursa, kesinlikle Allah'ın gazâbına**

**uğrayacak ve varacağı yer, cehennem olacaktır! Ne korkunç bir son!**

Fakat kazandığınız zaferden dolayı da, sakın şımarıp gurura kapılmayın:

**17. Onları** aslında **s i z** kendi kudretinizle öldürmediniz **fakat** size kuvvet, metânet ve cesâret vererek ve kâfirlerin yüreğine korku salarak asıl **Allah öldürdü onları ve** ey Muhammed, savaş başlamadan önce, düşmanın gözlerine isâbet eden o bir avuç kumu **attığın zaman da,** aslında **sen atmadın, fakat** bu atışın tesirlerini yaratarak, gerçekte **Allah attı** onu. **Ve** bunu, **kendi katından** bahşettiği, sonu hayırla biten **güzel bir sınavla müminleri imtihan etmek** ve böylece onları sabır, disiplin ve mücâdele konusunda eğitmek **için** yaptı. **Şüphesiz Allah,** her şeyi hakkıyla **işitendir, bilendir.**

**18. İ ş t e** inananların mükâfâtı da, **budur!** Elbette **Allah,** kâfirlerin tüm hilelerini

**darmadağın edecektir!** O hâlde, iman eden bir ordunun artık yenilmesine imkân var mı? Gelelim inkârcılara:

**19. Ey kâfirler! Madem** savaş öncesi, Kâbe'nin örtüsüne sarılarak, “Ey Tanrımız! Hangimiz doğru yolda ise, savaş o kazansın!” diye yalvararak aranızda kesin bir **hüküm** verilmesini **istiyordunuz; işte,** müminlere bahşedilen bu zafer sayesinde, haksız olduğunuzu tescil eden ilâhî **hüküm size ulaştı! Artık** aklınızı başınıza devşirip zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerseniz, sizin için iyi olur! Fakat** yeniden saldırganlığa **dönerseniz, Biz de** sizi cezalandırmaya **döner** ve bir kez daha belânızı veririz; **üstelik** o güvendiğiniz gösterişli **ordularınız —ne kadar güçlü ve kalabalık olursa olsun— sizi kurtaramayacaktır! Çünkü Allah, dâimâ inananlarla beraberdir!** İnananların da ilâhî yardıma lâyık olmaları için, dikkat etmeleri gereken hususlar vardır:

**20. Ey iman edenler! Allah'a ve O'nun**

**Elçisine itaat edin;** Kur'an'ın ve sünnetin ıfık saçan mesajını yüreğinin ta derinliklerinde hissederek **işittiğiniz hâlde, O'ndan yüz çevirmeyin!**

**21. V e** Kur'an'ın buyruklarına **kulak asmadıkları hâlde,** “Biz, Rabb'imizin emirlerini her zaman **dinleriz!”** **diyen** Yahudiler ve ikiyüzlüler gibi olmayın!

**22. Çünkü Allah'a göre yaratıkların en kötüsü,** aklını kullanmayan ve bu yüzden de hakikat karşısında **sağır ve dilsiz** kesilen kimselerdir!

**23. Eğer Allah, onlarda iyilik ve güzelliğe yönelik konusunda en ufak bir eğilim, bir hayır görseydi, onlara hakikat i elbette işittirirdi,** fakat onlarda hayır yok! Eğer Allah onlara hakikati zorla **işittirseydi bile, yine de çok geçmeden ondan yüz çevirip dönerlerdi.** O hâlde, gerçek itaatin nasıl olması gerektiğini onlara gösterin:

**24. Ey iman edenler! Allah ve Elçisi,**

bireysel toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasi, ahlâkî... yönlerd e n **yeniden dirilişinizi sağlayacak bir konuda size çağrı yaptığıında, bu çağrıya mutlaka uyun! Şunu iyi bilin ki, Allah, kişi ile kalbi arasına girer** ve onu, itaatkârlığı sayesinde günaha düşmekten koruyup iyiliklere yönlendirir. Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda ölümü tadacak ve yaptıklarınız ı n hesabını vermek üzere **O'nun huzurunda toplanacaksınız.**

**25.** Bu çağrıyı kulak ardı ederek Allah yolunda mücâdeleyi terk ettiğiniz takdirde, **yalnızca içinizdeki zâlimleri vurmakla kalmayacak,** aksine, bütün toplumu kasıp kavuracak savaş, fakirlik, anarşi, ahlâksızlık, yozlaşma, ruhsal ve toplumsal çalkantılar... gibi bir **felâketin** sizi perişan etmesinden **korkun; Allah'ın azâbının çok şiddetli olduğunu da bilin!** Daha önce Mekke'de yaşadıklarınızı unutmayın:

**26. Yeryüzünde sürekli ezilip horlanan bir avuç zayıf, korumasız bir topluluk olduğunuz**

**ve zâlim insanlar tarafından her an yakalanıp yok edilme korkusuyla iç içe yaşadığınız günleri hatırlayın;** işte bu çaresiz durumda iken, Allah sizi zalimlerin elinden kurtardı; Medîne'ye göç etmenizi ve size kucak açan yeni bir ortamda güven ve huzur içinde **barınmanızı sağladı, sonra sizi düşmanlarınıza karşı yardımıyla güçlendirdi ve en güzel nîmetlerle besleyip rızıklandırdı ki, kulluk görevinizi tam yaparak Rabb'inize şükredesiniz!** Şu hâlde:

**27. Ey iman edenler! Sakın hak yolda mücâdeleyi terk edip de, Allah'a ve Elçisine ihânet etmeyin;** aksi hâlde, dininiz, malınız, aileniz, sağlığını, insânî değerleriniz, doğal güzellikleriniz gibi, korumanız için size teslim edilmiş olan **kendi emânetlerinize bile bile ihânet etmiş olursunuz!**

**28. Şunu iyi bilin ki, mallarınız ve çocuklarınız, ancak ve ancak, iman ve teslimiyetinizi ölçmek üzere size emânet edilmiş birer imtihân aracından ibarettir ve Allah'ın**

**katında**, dünyanın basit ve gelip geçici nîmetlerinden çok daha **büyük bir ödül vardır**. Öyleyse, bu muhteşem ödülü kazanmak için var gücünüzle çalışın ve unutmayın ki, bu çabanızda Rabb'iniz sizi asla yardımsız bırakmayacaktır:

**29. Ey iman edenler! Eğer siz Allah'a** yürekten bir saygı ile bağlanarak dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih eder ve gücünüz yettiğince kötülüklerden **sakınırsanız**, o zaman Allah **size, iyi ile kötüyü birbirinden ayırt edebilmenizi sağlayacak bir kavrayış** ve sağlıklı düşünme yeteneği **verecek ve küçük günahlarınızı silerek sizi bağışlayacaktır**. Çünkü **Allah, büyük lütuf sahibidir**.

**30. Ey Muhammed! Hani o kâfirler, İslâm'ın** Mekke'de yayılmaya başladığını görünce, **seni yakalayıp hapsetmek veya** geceleyin ani bir baskınla **öldürmek, ya da** öz yurdundan sürüp **çıkarmak amacıyla, sana karşı** sinsice **tuzaklar kuruyorlardı. Fakat onlar bu tuzaklarla uğraşırken, Allah da** onların bütün

hesaplarını altüst edecek müthiş **bir plân kuruyordu. Ve Allah,** ancak adâleti gerçekleştirmek ve zâlimlere gereken cezayı vermek için tuzak kurar; zira O, **plân kuranların en hayırlısıdır.**

O zâlimler ki;

**31. Onlara ayetlerimiz** tebliğ edilerek okunduğunda, **“Tamam, duyduk!”** diyorlardı, **“İstesek biz de buna benzer hikayeler uydurabilir, doğruyu-eğriyi belirleyen değerler oluşturabilir, Kur’an’la boy ölçüşebilecek güzel sözler söyleyebiliriz. Çünkü bu** okuduğun ayetler, **öncekilerin** efsâne ve masallarından **başka bir şey değildir.”**

**32. Ve yine** küstahça bir edayla, **“Ey Allah’ımız! Eğer bu Kitap gerçekten senin katından gelmiş ise, başımıza gökten taşlar yağdır, yâhut bizi can yakıcı bir azâba uğrat!”** diyorlardı.

**33. Oysa Allah,** sen Mekke’de onların



**arasında bulunduğun sürece, tüm şehri helâk edecek şekilde onlara azap edecek değildi; kaldı ki, henüz İslâm çağrısı devam ederken, aralarındaki nice temiz yürekli insanların af dileyip inkârdan vazgeçmeleri beklenirken de, Allah onlara azap edecek değildi.**

Evet, o anda korkunç bir azâba uğramadıysa, sebebi ancak buydu. Fakat şimdi, ey şanlı Elçi;

**34. Sen Mekke'den çıkarıldıktan sonra, Allah'ın onlara sizin elinizle azap etmemesi için artık ne gibi mâzeretleri olabilir ki, hem de, serbestçe ziyaret edilmesi gereken Kâbe'deki Kutsal Mescid i Müslümanlara yasaklamışlarken! Üstelik onlar, Hz. İbrahim'in tevhid dinini terk ettikleri için, oranın bakım ve idaresini üstlenme hak ve yetkisine sahip değillerdir!** Zira orası Allah'ın evidir ve oraya kan ve soy bağıyla varis olunamaz. Bu yüzden **Kâbe'ye hizmet etmeye lâayık olanlar, ancak Rab'lerine içten bir saygıyla bağlanıp zulüm ve haksızlıktan titizlikle sakınan kimselerdir; ne**

**var ki, pek çokları bunu bilmezler.**

O kâfirlerin şirk ve riyâkârlığa bulanmış ibâdetleri de, kendilerini ilâhî azâptan kurtaramazdı:

**35. Onların Kâbe çevresindeki duaları ve sözde namazları, yalnızca ısıklık çalmaktan ve el çırpılmaktan ibarettir. O hâlde ey kâfirler, hakîkati inatla inkâr etmenizin karşılığı olarak, tadın bakalım Bedir savaşında uğradığınız bu acı azâbı!**

Evet, Allah bu kâfirlere ne diye azap etmesin ki:

**36. Doğrusu hakîkati inkâr edenler, insanları Allah'ın yolundan engellemek için mallarını harcarlar ve kıyâmete kadar harcamaya da devam edeceklerdir fakat bu yaptıkları harcamalar, ileride yüreklerini yakan bir pişmanlığa dönüşecek ve sonunda yenilgiye uğrayıp perişan olacaklar! Ve bundan da ders almayıp inkârcılıkta direten kâfirler, topluca cehenneme sürülecekler!**

**37. Ki** böylece **Allah**, ahlâkî yönden çirkin ve pis olan kâfirleri, her bakımdan güzel ve temiz olan müminlerden seçip ayıksın ve bütün pislikleri birbiri üzerine yığıp hepsini cehenneme yollasın! İşte tam anlamıyla kaybedenler bunlardır.

Bu yüzden, ey Müslüman!

**38. İnkâr edenlere** şu evrensel hakîkati bildir: **E ğ e r** fırsat varken zulüm ve haksızlıktan vazgeçerlerse, geçmiş günahları bağışlanacaktır fakat önceki isyankârlıklarına yeniden dönecek olurlarsa, önceki zâlim milletlere uygulanan ilâhî yasa, onlar için de uygulanmış olur.

İşte, mallarıyla ve canlarıyla hak dine savaş açan bu zâlimlere karşılık siz;

**39. Ey iman edenler!** Allah'ın dinine karşı savaş açan, insanî ve ahlâkî değerleri hiçe sayan, inanç, ibâdet ve düşünce özgürlüğüne zincir vuran bütün **fitne** ve kötülük odakları tamamen yok

edilip **ortadan kaldırılıncaya** ve yönetimde mutlak otorite ve egemenlik anlamına gelen **din, tamamen** ve yalnızca **Allah'ın** irâdesine uygun bir hâle gelinceye ve böylece, Kur'an'ın belirlediği adâlet, özgürlük ve barış ortamı tüm dünyada egemen **oluncaya kadar onlarla savaşın!** **E ğ e r** zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerlerse**, kendilerini kurtarmış olurlar. Unutmaları ki, **Allah yaptıkları her şeyi görmektedir** ve hak ettikleri mükâfâtı onlara elbet verecektir!

**40. Fakat** zulmü tercih ederek hak dinden **yüz çevirecek olurlarsa**, size asla zarar veremezler! Şunu iyi **bilin ki, sizin** koruyucunuz, yardımcınız, efendiniz ve **dostunuz, Allah'tır! O ne güzel dost, ne güzel yardımcıdır!**

**41. Bilin ki, savaşta ele geçirdiğiniz ganimetlerin beşte biri**, kamu yararına harcanmak üzere, şu beş sınıf arasında paylaştırılır:

1. Bu ganimetler, öncelikle **Allah'a**, yani O'nun fakir ve muhtaç kullarına,

2. İslâm toplumunun devlet başkanı olarak Allah'ın **Elçisine** ve onun vefatından sonra, Kur'an'a ve Peygamberin sünnetine göre hükmeden Müslüman yöneticilere,

3. Savaşta şehit düşen askerlerin geride bıraktıkları yardıma muhtaç **akrabalara**,

4. Bu durumdaki **yetimlere**,

5. Diğer **yoksullara**,

6. **V e** evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış kimselere aittir**. Ganîmetin geri kalan beşte dördü ise, savaşa katılan askerler arasında —süvarilere iki, yayalara bir pay olmak üzere— paylaştırılır.

Ey müminler! **Eğer Allah'a** gerçekten iman ediyorsanız **v e** hak ile bâtılın kesin hatlarla birbirinden ayrıldığı o **Ayrışma Gününde**, yani **iki ordunun Bedir'de karşı karşıya geldiği k a d e r gününde kulumuza indirdiğimiz**

muhteşem zaferi müjdeleyen ayetlere gerçekten **inanıyorsanız**, ganîmetler konusunda uymanız gereken temel ölçü budur. Unutmayın ki, **Allah her şeye kadirdir.**

Bakın, bizzat Allah, Bedir savaşında müminleri nasıl sevk ve idare ediyordu:

**42. Hani, siz vadinin Medîne'ye yakın bölgesinde, savaşa hiç de elverişli olmayan kuzey kenarında idiniz; onlar ise, vadinin Mekke tarafına düşen ve stratejik öneme sahip olan öte ucunda idiler.** Birbirinden habersiz ilerleyen iki ordu arasında, sadece bir tepe vardı ve sanki gizli bir el, onları bir noktada buluşturuyordu. Bu arada, Ebu Süfyan komutasında hızla Mekke'ye doğru kaçmakta olan **kervan sizden daha aşağılarda** deniz sahilinde **idi.** Düşman, her bakımdan sizden üstün görünüyordu. Allah iki orduyu öyle bir yerde ve zamanda buluşturmuştu ki, **eğer savaş için önceden sözleşmiş olsaydınız bile, sözleştiğiniz vakitte** bu kadar dakik **buluşamazdınız** ve böylesine güçlü bir

orduyla karşılaşacağınızı bilseydiniz, savaşa çıkmaktan çekinirdiniz. Kısacası, işin içinde ilâhî irâde olmasaydı, bu zaferin kazanılmasına imkân ve ihtimal yoktu. **Fakat Allah, yerine getirilmesi kaçınılmaz olan bir amacı gerçekleştirmek için** hak ile bâtılın temsilcilerini vuruşturarak, Bedir savaşında inananları mûcizevî bir şekilde üstün kıldı **k i**, inkârı tercih ederek **helâk edilecek olan**, tesâdüfen ve gelişigüzel değil, hakîkati bizzat görerek, **açık bir delile göre helâk olsun**; imanı tercih ederek **yaşayacak olan da**, yine kesin bir bilgiye ve **açık bir delile göre yaşasın! Çünkü Allah, her şeyi işitendir, bilendir.** Nitekim:

**43.** Ey Muhammed! **Hani Allah,** savaştan önce görmüş olduğun **rüyanda,** sizi cesaretlendirip savaşa yöneltmek için **sana onları** sayıca **az gösteriyordu.** Çünkü **eğer onları sana çok gösterseydi, paniğe kapılacak ve bu konuda anlaşmazlığa düşecektiniz** fakat **Allah,** sizi yardımıyla destekleyerek tüm tehlikelerden **kurtardı.**

**Elbette Allah, kalplerin içindeki bütün gizli niyet ve düşünceleri bilmektedir.**

**44. Ve hani Allah, savaş öncesinde karşı karşıya geldiğiniz zaman, onları sizin gözünüzde az gösteriyor, sizi de onların gözünde iyice azaltıyordu ki, iyilerle kötüler, artık aralarında kozlarını paylaşınsınlar ve böylece Allah, yerine getirilmesi kaçınılmaz olan bir amacı gerçekleştirmiş olsun.** Nitekim, tam savaşın kızıdığı sırada, sizi kâfirlerin gözünde olduğunuzun iki katı göstererek (3. Âl-i İmrân: 13) kalplerine korku saldı ve sizlere, muhtemem bir zafer kazandırdı. Unutmayın ki, **bütün işler Allah'a döndürülecek** ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecektir! Öyleyse, Rabb'inize güvenip dayanın:

**45. Ey iman edenler!** Savaşta düşman bir topluluk ile karşılaştığınız zaman, asla gevşekliğe kapılmayın! Onlar karşısında kararlı, **sağlam durun ve Allah'ı çokça anın ki, dünya ve âhirette kurtuluşa erişesiniz!**



**46. Bir de, Allah'a ve Elçisine gönülden boyun eğerek itaat edin ve sakın birbirinizle çekişmeyin; aksi hâlde korkuya kapılırsınız da, bütün heybet ve kuvvetiniz kaybolup gider. Ve en sıkıntılı anlarda bile, zorluklara göğüs gererek sabredin! Unutmayın, Allah, dâimâ sabredenlerle beraberdir.**

**47. Ve sakın, inananları Allah yolundan alıkoymak için küstahça bir gurura kapılıp sağa sola çalım satarak ve insanlara gözdağı vererek yurtlarından çıkıp gelen şu inkârcılar gibi olmayın! Hiç kuşkusuz Allah, onların bütün yaptıklarını, sonsuz ilim ve kudretiyle çepeçevre kuşatmıştır.**

Şimdi de, kâfirleri savaş alanına sürükleyen duygunun asıl kaynağını görmek üzere, iç dünyalarında olup bitenlere bir göz atalım:

**48. Hani, kâfirlerin ruhlarını, vicdanlarını tamamen ele geçirmiş olan şeytan, türlü bahaneler ve telkinlerle onlara yaptıklarını**

**güzel göstererek, “Korkmayın, bugün insanlardan hiç kimse sizi yenemez, ben sizin yanınızdayım!” demişti. Fakat iki ordu karşı karşıya gelince, hemen gerisin geriye dönerek, “Bakın!” dedi, “Ben siz in yaptığınız kötülüklerden uzağım! Sizinle tüm ilişkiyi kesiyor, hakkınızda hiçbir sorumluluk kabul etmiyorum! Çünkü ben, sizin nefret ve ihtirâsa kapılarak göremediğiniz gerçekler i, yani, şehâdet şerbetini içmek için er meydanına çıkan ve melekler tarafından bizzat desteklenen bu yiğitlerle asla baş edilemeyeceğini görüyorum. Doğrusu ben, her ne kadar emirlerine itaat etmesem de, Allah’tan korkarım; çünkü bilirim ki, Allah’ın azâbı çok şiddetlidir!” Böylece şeytan, inkârcıları oracıkta yüz üstü bırakıp kaçmıştı.**

**49. Öte yandan, inanmadıkları hâlde Müslüman gözüken ikiyüzlüler ve İslâm’dan yana kesin tercihini henüz yapmamış olan, dolayısıyla kalplerinde hastalık bulun a n bazı zayıf imanlılar, “Bu Müslümanları, dinleri fenâ hâlde**

**aldatmış!** Baksanıza, kendilerinin üç katı bir orduya kafa tutuyorlar!” **diyorlardı.** Oysa bilmiyorlardı ki, **her kim —üzerine düşeni yaptıktan sonra— Allah’a güvenip dayanırsa,** Allah O’na yeter; çünkü **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Neyi dilemiş ve hangi hükmü vermişse, mutlaka doğrudur ve gerçekleşecektir. O hâlde, kudret ve hikmet isteyen, O’na bağlanmalıdır. O’ndan yüz çevirenlere gelince:

**50. O kâfirleri, can çekişirlerken bir görseydin; melekler, yüzlerine ve sırtlarına vura vura** canlarını alırlarken, onları şöyle azarlayacaklar: **“Tadın bakalım şu yakıcı azâbı!”**.

**51. “İşte bu ceza, kendi ellerinizle yaptığınız zulüm ve haksızlıklar yüzündendir, yoksa Allah, kullarına asla zulmedecek değildir.”**

**52. Şu inkârcıların gidişâtı, tıpkı Firavun**

hanedanının ve onlardan önceki zâlimlerin durumuna benziyor; onlar da **Allah'ın** ayetlerini inkâr etmişlerdi ve bu yüzden **Allah, günahlarından dolayı onları kısıvrak yakalayivermişti!** Öyle ya, **Allah'ın** kudret ve kuvveti sınırsızdır, zâlimleri cezalandırması da çok şiddetlidir!

**53. İşte zâlimlerin cezası, budur.** Ve bu cezayı onlara veren, aslında bizzat kendileridir. **Çünkü** kıyâmete kadar değişmeyecek olan toplumsal ilâhî yasa uyarınca, **bir toplum, kendi iç dünyasındaki** güzel ahlâk ve meziyetleri bozup **değiştirmedeği sürece, Allah da onlara vermiş olduğu nîmetleri değiştirecek değildir.** Ve çünkü **Allah, her şeyi işitendir, bilendir.**

**54.** Evet, bu ilâhî yasa, geçmişte de aynen uygulanmıştı, tıpkı **Firavun hanedanının ve onlardan önceki kâfirlere** in ibret verici durumlarında olduğu gibi; onlar da **Rab'lerinin ayetlerini yalanlamaya**

**kalkmışlardı. Biz de onları günahlarından dolayı helâk etmiş, Firavun ve ordusunu Kızıldeniz'e batırıp boğmuştuk! Çünkü bu helâk edilenlerin hepsi de bile bile kötülüğü tercih eden zâlim kimselerdi.**

**55. Allah katındaki değer ölçülerine göre yaratıkların en kötüs ü , Rab'lerine karşı nankörlük ederek hakîkati inatla reddeden o inkârcılardır! İşte bu yüzden onlar, Allah'ın ayetlerine iman etmezler.**

**56. Onlar, kendileriyle antlaşma yaptığın, fakat her fırsatta antlaşmayı bozan ve hiçbir ahlâksızlıktan, kötülükten çekinmeyen kimselerdir.**

**57. Onları savaşta ele geçirirsen, onlara vereceğin ceza ile, arkalarında bulunan ve antlaşmayı bozma niyeti taşıyan kimselere öyle bir gözdağı ver ki, akıllarını başlarına toplasınlar da, ihânet etmekten sakınsınlar.**

**58. Kendileriyle antlaşma yaptığın bir**

**toplumun**, antlaşmayı bozduklarını veya bunu plânladıklarını gösteren açık ve kesin deliller bulur da, onların sana **hâinlik edeceğinden korkarsan, sen de aynı şekilde** antlaşmayı geçersiz kıldığını **onlara bildir**. Ve sakın bu şekilde bildiri yapmadan, onlara gizlice saldırma! **Çünkü Allah**, antlaşmaya **ihânet edenleri sevmez**.

**59. İnkâr edenler**, yaptıkları ihânetin cezasını çekmeden elimizden **kaçıp kurtulacaklarını sanmasınlar. Çünkü onlar**, Allah'ın kendilerine —gerek doğrudan, gerek mümin kullarının eliyle— azap etmesine **asla engel olamayacaklar!** İşte bunun içindir ki, ey müminler!

**60. Onlara karşı, gücünüz yettiği kadar kuvvet** toplayın, Müslümanca yaşamanız için en etkili **ve** üstün silah gücüne sahip olun. Sözgelimi, güçlü süvari birlikleri oluşturmak üzere **savaş atları** ve elinizdeki imkân ve içinde bulunduğumuz şartlara göre gerekli olan her şeyi

**hazırlayın ki, böylece hem Allah'ın düşmanı, hem de sizin düşmanınız olan insanları ve onlardan başka sizin bilmediğiniz, fakat Allah'ın bildiği ve gelecekte Müslümanların başına belâ olabilecek kimseleri korkutup savaştan caydırabilesiniz. Fakat bunu gerçekleştirmek için, tüm malınız ve canınızı ortaya koymanız gerekiyor. Unutmayın ki, Allah yolunda her ne harcarsanız, size karşılığı eksiksiz ödenecek ve asla haksızlığa uğratılmayacaksınız.**

**61. Şayet düşmanlar barışa yanaşırlarsa, sen de barış yanlısı ol ve endişe etme, gerekli tedbiri aldıktan sonra, Allah'a güven. Kuşkusuz O, her şeyi işitendir, bilendir.**

**62. Ama eğer, asıl maksatları savaş olduğu hâlde, barış yanlısı gözükerek sana hile yapmaya kalkışırlarsa, korkma, onlara karşı Allah sana yeter! O Allah ki, katından gönderdiği yardımıyla ve uğrunda can vermeye hazır olan müminlerle seni destekledi,**

**63. Ve** tüm insanlığa örnek olacak muazzam bir toplumsal değişim gerçekleştirerek, yüzyıllar boyunca birbirlerini kırıp geçiren düşman kabîleleri bir anda din kardeşleri hâline getirip **onların gönüllerini** sevgi ile **birbirine ısıdırıp kaynaştırdı. Şâyet sen dünyalar kadar servet harcamış olsaydın bile, yine de onların kalplerini birleştiremezdin, fakat işte Allah, onları İslâm sancağı altında tek vücut hâlinde bir araya getirdi. Çünkü O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Bu yüzden, artık korkuya, ümitsizliğe kapılmak yok:

**64. Ey Peygamber** ve ey onun izinde yürüyen Müslüman! **Sana ve seni izleyen müminlere,** yardımcı ve koruyucu olarak **Allah yeter! O** hâlde;

**65. Ey Peygamber** ve ey onun izinde yürüyen Müslüman komutan! **İnananları** cesaretlendirerek **savaşa teşvik et; çünkü eğer** **içinizden,** zorluklara karşı göğüs gererek **sabretmesini bilen yirmi kişi olursa,**



**kâfirlerden tam iki yüz kişilik bir bölüğü yenebilirler; yine sizden böyle yüz kişi olursa, kâfirlerden bin kişilik bir orduyu yenebilirler. Çünkü o nlar, Allah'a ve âhirete inanmayan; evrenin, hayatın ve ölümün gerçek anlamını bilmeyen bir topluluktur.**

Demek ki, savaş taktiğini iyi bilen cesaretli, sabırlı ve sağlam inançlı bir İslâm ordusu, sayıca kendisinden on kat fazla düşmanı yenebilir. Ancak her Müslüman, bu derece sabırlı, takvalı ve cesaretli olmayabilir. Bunun içindir ki:

**66-Şimdi Allah, içinizde zaman zaman gaflet, yılgınlık ve zayıflık olacağını bildiğinden, aslında bire-on olması gereken oranı düşürerek yükünüzü hafifletmiş bulunuyor. O hâlde, eğer içinizden zorluklara karşı göğüs gererek sabreden yüz kişi olursa, kâfirlerden iki yüz kişilik bir bölüğü yenebilirler; yine sizden böyle bin kişi olursa, kâfirlerden iki bin kişilik bir orduyu Allah'ın izniyle yenebilirler.** Demek ki İslâm ordusu, —kendisinin iki katından

fazla olmadığı sürece— düşman karşısında geri çekilemez, savaşmak zorundadır. Eğer müminler Allah'a dayanır ve zorluklar karşısında sabrederlerse, kesinlikle galip geleceklerdir. Çünkü **Allah, sabredenlerle beraberdir.**

Ama hâlâ içinizde, Peygamberin görevini ve gönderiliş gayesini tam anlamıyla kavrayamamış olanlar var! O hâlde ey Müslümanlar, iyi bilin ki:

**67. Bir Peygambere, düşman kuvvetlerini bir daha toparlanamayacakları şekilde bozguna uğratarak yeryüzünde tam olarak ağırlığını koymadan, fidiye ve ganîmet elde etme amacıyla esirler almak yaraşmaz.** Zira o, savaş esiri alıp karşılığında fidiye elde etmek veya ganîmet toplamak için gönderilmedi. Onun gönderilişinin asıl gayesi, zulüm ve haksızlıklara son vermek üzere İslâm mesajını tüm insanlığa duyurmak ve gerekirse bu uğurda savaşmaktır. Fakat çoğunuz, onun bu yöndeki talimat ve beklentilerini dikkate almadınız. Bedir savaşında Kureyş ordusu geri çekilmeye başladığında, ganîmet toplamaya ve

esirler almaya başladınız. Oysa hepiniz düşmanı takip ederek onlara son darbeyi indirmiş olsaydınız, bütün kuvvetlerini oracıkta kırıp bir daha asla toparlanamayacakları şekilde tamamen imha edebilirdiniz. Fakat **siz**, ganîmet ve esirler peşinde koşarak **şu dünyanın** gelip geçici **menfaatini istiyordunuz, Allah ise**, kararlılık ve fedâkârlık göstererek **âhireti** kazanmanızı **istiyordu**. Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir**.

**68.** Ey iman edenler! **Eğer Allah tarafından**, fidyeye ve ganîmetin helâl olduğuna (47. Muhammed: 4), haramlığı açıkça bildirilmeyen bir davranıştan dolayı hiç kimsenin cezalandırılmayacağına ve Bedir savaşında Müslümanların mutlaka gâlip geleceğine dâir **önceden verilmiş hüküm olmasaydı, aldığınız** bu fidyeye ve ganîmet mallarından **ötürü başınıza mutlaka büyük bir azap gelirdi**. Ayrıca, düşman uyanık davranıp yeniden toparlanarak ani bir karşı saldırıya geçmiş olsaydı, hepinizin kılıçtan geçirilmesi işten bile değildi. Neyse ki, Allah sizleri bundan korudu.

Ama ne yazık ki, daha sonra Uhud savaşında bu uyarıyı dikkate almayan bazı okçuların hatâsı yüzünden, kazanılmak üzere olan bir savaş kaybedilecek ve Müslümanlar büyük bir felâkete uğrayacaklardır (3. Âl-i İmrân: 152).

Evet, bu yaptığınız yanlıştı, fakat m adem ki fidye ve ganîmet almış oldunuz, şu hâlde:

**69. Artık ele geçirdiğiniz fidye ve ganîmetleri, helâl ve hoş olarak yiyebilirsiniz.** Yeter ki, **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın ve gücünüz yettiğinde kötülüklerden **sakının!** Ve Allah'ın merhametinden asla ümit kesmeyin. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Savaş esirlerinin durumuna gelince:

**70. Ey Peygamber! Elinizdeki esirlere de ki:** “Evet, bu savaşta sevdiklerinizi ve malınızı mülkünüzü kaybettiniz. Fakat bunların telâfisi için, hâlâ elinizde fırsat var. **Eğer Allah,**

**kalplerinizde** O'nun mesajını anlayıp kabul etme yönünde bir yatkınlık bulunduğunu ya da müminlere karşı iyi niyetten kaynaklanan sevgi, dostluk ve merhamet gibi **iyilik** ve güzelliklerin yüreğinizde filizlendiğini **görürse, elinizden alınan** fidyе ve ganîmet mallarından çok **daha güzel** ve değerli olan iman nîmetini **size armağan edecek ve sizi bağışlayacaktır. Çünkü Allah çok affedici, çok merhametlidir.”**

**71. Şayet** esirler sözlerinde durmayıp **sana ihânet etmeye kalkışarlarsa,** hiç endişe etme, **onlar zaten daha önce** Kur'an'ın hak olduğunu bile bile inkâr ederek **Allah'a ihânet etmişlerdi de,** bu yüzden **Allah,** müminleri Bedir savaşında **onlara üstün kılmış** ve o zâlimlere en ağır cezayı tattırmıştı! Unutmayın, **Allah** her şeyi **bilendir,** asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.”**

**72. Allah'a ve Elçisine yürekten inanan,** sonra

zulmün egemen olduğu ülkeyi terk ederek İslâm diyarına **hicret eden**, ardından da üstün bir gayret göstererek **mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihâd eden** muhacirler ile, onlara **kucak açarak yardımcı olanlar** yani ensar **var ya; işte bunlar**, her konuda **birbirlerinin** doğal müttefikleri, yardımcıları, koruyucuları ve **dostlarıdır**lar.

**Fakat iman ettikleri hâlde**, İslâm'ın egemen olduğu ülkeye **hicret etmeyenlere gelince**; onlar İslâm diyarına **hicret etmedikleri sürece**, **sizinle onlar arasında hiçbir dostluk bağı yoktur**. Zira siz, zulmün egemenliği altında yaşamayı tercih eden bu Müslümanların haklarını korumakla yükümlü değilsiniz. Bununla beraber, **eğer din konusunda uğradıkları baskılardan dolayı sizden yardım isterlerse**, —antlaşmalı olduğunuz bir topluma karşı olmamak şartıyla— o mazlum Müslümanlara **yardım etmek görevinizdir**. Fakat müttefikiniz olan bir devlet, kendi sınırları içinde yaşayan Müslümanlara baskı uygularsa, o zaman silahlı müdâhalede

bulunamazsınız. Bu durumda sorun, diplomatik görüşmeler yoluyla halledilmeye çalışılır. Yine de çözüm bulunamazsa, Müslümanların İslâm yurduna hicret etmelerinden başka çıkar yol yoktur. O hâlde, hem Müslümanların hakkını koruma, hem de kâfirlerle yaptığınız antlaşmalara bağlı kalma konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın! Unutmayın, **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

İşte, müminler nasıl birbirlerinin dostu ise:

**73. İnkâr edenler de, doğal olarak birbirlerinin** yardımcıları, koruyucuları, müttefikleri ve **dostlarıdırılar. Eğer** siz de kendi aranızda **böyle** organize olmuş güçlü ve etkin bir toplum oluşturmak için üzerinize düşeni **yapmayacak olursanız, yeryüzünde** baskı ve zulme dayalı rejimler boy gösterecek; kan ve gözyaşı asla dinmeyecek, bütün dünyayı korkunç **bir fitne** ve imansızlık akımı dalga dalga saracak **ve** böylece, **büyük bir** kargaşa, anarşi, yozlaşma ve **fesat baş gösterecektir.**

İşte bu çetin şartlarda:

**74.** Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan**, sonra zulmün egemen olduğu ülkelerini terk ederek İslâm diyarına **hicret eden**, ardından da üstün bir gayret göstererek **mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihâd edenler** ve onlara **kucak açarak yardımcı olan** Medîneli fedâkâr Müslümanlar var ya; **işte gerçek anlamda inananlar onlardır. Onlar için, Rab'leri tarafından bağışlanma ve cömertçe bahşedilen nîmetler vardır!**

Ve bu ilâhî müjde, yalnızca ilk Müslümanları değil, kıyâmete kadar gelecek bütün müminleri kucaklıyor:

**75. Bundan böyle; Allah'ın ayetlerine yürekten inanan, sonra İslâm'ın egemen olduğu diyara hicret eden ve sizinle birlikte Allah'ın dini uğrunda cihâda katılanlar** ve katılacak olanlar **var ya, işte onlar da sizin sahip olduğunuz bütün hak ve yetkilere sahip müminlerdendir.**



Zira İslâm inancı, bütün müminleri birbirine kardeş yapar. Ancak sırf bu kardeşlik bağı, bazılarının zannettiği gibi onları birbirlerine mirasçı kılmaz. Zira **Allah'ın kitabına** (4. Nisa: 11) **göre** anne, baba, eş, çocuk ve benzeri **yakın akrabalar, birbirlerine** mirasçı olmaya diğer müminlerden **daha uygundur.**

Öte yandan, kâfirler bile kendi aralarında birlik ve beraberlik oluşturabiliyorlarsa, Allah'ın belirlediği yasalar uyarınca, iman bağıyla birbirlerine kenetlenerek aralarında yakınlık kuranlar, birbirlerine her konuda yardım etmeye, birbirlerinin haklarını korumaya ve sıkıntılarını paylaşmaya, inançsız insanlardan çok daha lâyıktırlar.

**Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi en mükemmel şekilde bilmektedir.**